

К
Державна податкова служба України
66/2/99-00-21-01-01-02 від 20.01.2026

«Ситуація: ФОП володіє кількома водоматами, розташованими в межах міста. Оплата за воду здійснюється монетами або купюрами.

Питання: Чи зобов'язаний ФОП видавати чеки?

Уточнення: Водомат не забезпечує надання будь-якого підтвердження щодо отриманих коштів та відпущеного обсягу води.»

Відповідь: Правові засади застосування реєстраторів розрахункових операцій та програмних реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг визначає Закон України від 06 липня 1995 року № 265/95-ВР «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (далі – Закон № 265). Дія Закону № 265 поширюється на усіх суб'єктів господарювання, їх господарські одиниці та представників (уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі.

Відповідно до термінів, які вживаються у Законі № 265, реєстратор розрахункових операцій – це пристрій або програмно-технічний комплекс, в якому реалізовані фіскальні функції і який призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг), операцій з видачі готівкових коштів держателям електронних платіжних засобів та з приймання готівки для виконання платіжних операцій. До реєстраторів розрахункових операцій належать: електронний контрольно-касовий апарат, електронний контрольно-касовий реєстратор, вбудований електронний контрольно-касовий реєстратор, комп'ютерно-касова система, електронний таксометр, автомат з продажу товарів (послуг) тощо;

програмний реєстратор розрахункових операцій – це програмний, програмно-апаратний або програмно-технічний комплекс у вигляді технологічного та/або програмного рішення, що використовується на будь-якому пристрої та в якому фіскальні функції реалізовані через фіскальний сервер контролюючого органу і який призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг), операцій з приймання готівки для виконання платіжних операцій;

електронний контрольно-касовий апарат – це реєстратор розрахункових операцій, який додатково забезпечує попереднє програмування найменування і ціни товарів (послуг) та облік їх кількості, друкування розрахункових та інших звітних документів. У Законі № 265 до електронних контрольно-касових апаратів належать також торговельні автомати або інше подібне устаткування,

що призначене для операцій з продажу товарів (послуг) без видачі покупцю чека, іншого звітного документа за готівкові кошти чи їх замінники – жетони, картки платіжних систем або інші замінники грошей, без участі фізичної особи, яка контролює здійснення оплати таких товарів (послуг);

вбудований електронний контрольно-касовий реєстратор – це реєстратор розрахункових операцій, призначений для забезпечення реалізації фіскальних функцій у складі програмно-технічного комплексу самообслуговування, автоматів з продажу товарів (послуг) тощо;

автомат з продажу товарів (послуг) – реєстратор розрахункових операцій, який в автоматичному режимі здійснює видачу (надання) за готівкові кошти або із застосуванням платіжних карток, жетонів тощо товарів (послуг) і забезпечує відповідний облік їх кількості та вартості, та створює контрольну стрічку в електронному вигляді.

Відповідно до вимог пункту 1 статті 3 Закону № 265 суб'єкти господарювання зобов'язані проводити розрахунки на повну суму покупки (надання послуги) через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій або через зареєстровані фіскальним сервером контролюючого органу програмні реєстратори розрахункових операцій зі створенням у паперовій та/або електронній формі відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій, або у випадках, передбачених цим Законом, із застосуванням зареєстрованих у встановленому порядку розрахункових книжок.

Відповідно до вимог пункту 7 статті 3 Закону № 265 суб'єкти господарювання, які використовують такі реєстратори розрахункових операцій, як електронні таксометри, автомати з продажу товарів (послуг) та реєстратори розрахункових операцій, що застосовуються для обліку та реєстрації операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі, повинні подавати до контролюючих органів по дротових або бездротових каналах зв'язку інформацію про обсяг розрахункових операцій, виконаних у готівковій та/або безготівковій формі, або про обсяг операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі, яка міститься в фіскальній пам'яті зазначених реєстраторів розрахункових операцій.

Відповідно до вимог пунктів 9 та 10 статті 3 Закону № 265 суб'єкти господарювання, які використовують автомати з продажу товарів (послуг) не зобов'язані щоденно створювати у паперовій та/або електронній формі фіскальні звітні чеки у разі здійснення розрахункових операцій, а також не зобов'язані створювати контрольні стрічки у паперовій та/або електронній формі і забезпечувати їх зберігання.

Враховуючи викладене, якщо суб'єкт господарювання здійснює продаж товарів та/або напоїв (у даній ситуації води) за допомогою автоматів з продажу товарів (послуг) (торгівельних автоматів, вендингових автоматів, або іншого

подібного устаткування), то він не зобов'язаний видавати покупцям чеки чи інші звітні документи, водночас такі автомати мають бути обов'язково фіскалізовані та забезпечувати виконання Вимог щодо реалізації фіскальних функцій автоматами з продажу дозованих і штучних товарів, визначених додатком 3 до протокольного рішення Державної комісії з питань впровадження електронних систем і засобів контролю та управління товарним і грошовим обігом від 27 червня 2002 року № 13.

Із аналізу наведених вище вимог Закону № 265 право не видавати покупцям чеки чи інші звітні документи не поширюється на автомати з продажу товарів (послуг) (торгівельні автомати, вендингові автоматів, або інше подібне устаткування), які обладнані програмними реєстраторами розрахункових операцій, а тому вони зобов'язані не лише проводити операції через програмні реєстратори розрахункових операцій, а й забезпечувати надання покупцям розрахункових документів встановленої форми та змісту на повну суму проведеної операції, створені в паперовій та/або електронній формі (у тому числі, але не виключно, з відтворюванням на дисплеї реєстратора розрахункових операцій чи дисплеї пристрою, на якому встановлений програмний реєстратор розрахункових операцій QR-коду, який дозволяє особі здійснювати його зчитування та ідентифікацію із розрахунковим документом за структурою даних, що в ньому міститься, та/або надсиланням електронного розрахункового документа на наданий такою особою абонентський номер або адресу електронної пошти).

У зв'язку із тим, що у ситуації вказано, що оплата за воду здійснюється лише у готівковій формі (монетами або купюрами) додатково інформуємо.

Відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 року № 894 «Про встановлення строків, до настання яких торговці повинні забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків (у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, платіжних застосунків або платіжних пристроїв) за продані ними товари (надані послуги)» з 01 січня 2026 року торговці, які здійснюють торгівлю з використанням торгових автоматів, в обов'язковому порядку мають забезпечити можливість здійснення безготівкових розрахунків за продані ними товари (надані послуги).

Вказані вимоги не поширюються на торговців, які провадять господарську діяльність на територіях територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), перелік яких затверджено наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, та протягом трьох місяців після припинення проведення воєнних (бойових) дій на таких територіях та/або деокупації, звільнення від оточення (блокування) цих територій.

«Ситуація: ФОП на єдиному податку, 3 група (ставка 5%), надав певні послуги у серпні 2025 року. На момент надання цих послуг відповідний КВЕД у ФОП був відсутній. Оплата за надані послуги надійшла у грудні 2025 року. На момент надходження коштів ФОП уже додав відповідний КВЕД.

Питання: Чи було порушено правила перебування на спрощеній системі оподаткування?

Уточнення: Якщо так, то яка відповідальність за це передбачена?»

Відповідь: Правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку визначено главою 1 розділу XIV Податкового кодексу України (далі – Кодекс).

Згідно з підпунктом 3 пункту 291.4 статті 291 Кодексу до платників єдиного податку, які відносяться до третьої групи, належать фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 1167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня податкового (звітного) року.

Відсоткова ставка єдиного податку для платників третьої групи встановлена у розмірі 5 відс. доходу – у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку (підпункт 2 пункту 293.3 статті 293 Кодексу).

Відповідно до підпункту 1 пункту 292.1 статті 292 Кодексу доходом платника єдиного податку для фізичної особи – підприємця є дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 292.3 статті 292 Кодексу. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, доходи у вигляді бюджетних грантів, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності.

До суми доходу платника єдиного податку включається вартість безоплатно отриманих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг) (абзац перший пункту 292.3 статті 292 Кодексу).

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг) (пункт 292.6 статті 292 Кодексу).

Платники єдиного податку першої – третьої груп повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (виконані роботи, надані послуги) виключно в грошовій формі – готівковій або безготівковій (у тому числі з використанням електронних грошей) (пункт 291.6 статті 291 Кодексу).

документи під час проведення перевірок, а платник податків має їх надавати на належним чином оформлену письмову вимогу.

Платники єдиного податку несуть відповідальність відповідно до Кодексу за правильність обчислення, своєчасність та повноту сплати сум єдиного податку, а також за своєчасність подання податкових декларацій (пункт 300.1 статті 300 Кодексу).

Разом з тим згідно з абзацом першим пункту 299.11 статті 299 Кодексу передбачено, що у разі виявлення відповідним контролюючим органом під час проведення перевірок порушень платником єдиного податку першої – третьої груп вимог, встановлених главою 1 розділу XIV «Спрощена система оподаткування, обліку та звітності» Кодексу, анулювання реєстрації платника єдиного податку першої – третьої груп проводиться за рішенням такого органу, прийнятим на підставі акта перевірки, з першого числа місяця, наступного за кварталом, в якому допущено порушення. У такому випадку суб'єкт господарювання має право обрати або перейти на спрощену систему оподаткування після закінчення чотирьох послідовних кварталів з моменту прийняття рішення контролюючим органом.

Враховуючи викладене, якщо платник єдиного податку третьої групи отримав кошти за товари (роботи, послуги) від зазначеного виду діяльності у реєстрі платників єдиного податку, то такі кошти на дату їх надходження включаються до складу доходу платника єдиного податку групи.

Водночас у разі здійснення видів діяльності, не зазначених у реєстрі платників єдиного податку, фізична особа – підприємець зобов'язана перейти на сплату інших податків і зборів шляхом подання відповідної заяви у терміни, визначені підпунктом 7 підпункту 298.2.3 пункту 298.2 статті 298 Кодексу.

«Ситуація: Щодо визначення адреси у витягу платника єдиного податку в рядку «Місце провадження господарської діяльності».

Раніше з метою уникнення помилок у витягу, як правило, зазначалося формулювання «Територія України», оскільки у більшості платників єдиного податку здійснюється онлайн-торгівля та надання онлайн-послуг. Водночас на всі стаціонарні об'єкти (офіс, магазин, склад тощо) подавалося повідомлення за формою № 20-ОПП.

Наразі під час телефонних консультацій представники податкової служби наполягають на тому, що у витягу платника єдиного податку мають бути зазначені всі адреси, за якими фактично здійснюється діяльність. Зокрема, у разі наявності юридичної адреси, додаткового офісу, місця надання онлайн-консультацій та магазину, податкова зазначає, що всі ці адреси повинні бути відображені у витягу платника ЄП, інакше платник може втратити право на застосування спрощеної системи оподаткування. При цьому посилення на конкретні роз'яснення в ЗІР не надаються, а аргументація ґрунтується на загальному посиленні на норми Податкового кодексу України.

Питання: Якою є офіційна позиція щодо обов'язку зазначати у витягу платника єдиного податку всі фактичні адреси провадження діяльності, за умови що на стаціонарні об'єкти подано повідомлення за формою № 20-ОПП, а діяльність також здійснюється дистанційно (онлайн)?»

Відповідь: Відповідно до підпункту 298.1.1 пункту 298.1 статті 298 Кодексу для обрання або переходу на спрощену систему оподаткування суб'єкт господарювання (далі – СГ) подає до контролюючого органу за місцем податкової адреси заяву про застосування спрощеної системи оподаткування (далі – Заява).

Форма Заяви затверджена наказом Міністерства фінансів України від 16.07.2019 № 308, зі змінами.

У Заяві зазначаються обов'язкові відомості, зокрема, місце провадження господарської діяльності (пункт 298.3 статті 298 Кодексу).

Водночас відповідно до пункту 298.5 статті 298 Кодексу у разі зміни податкової адреси СГ, місця провадження господарської діяльності, видів господарської діяльності заява подається платниками єдиного податку першої і другої груп не пізніше 20 числа місяця, наступного за місяцем, у якому відбулися такі зміни.

У разі зміни податкової адреси СГ, місця провадження господарської діяльності заява подається платниками єдиного податку третьої групи не пізніше останнього дня кварталу, в якому відбулися такі зміни (пункт 298.6 статті 298 Кодексу).

Відповідно до пункту 299.1 статті 299 Кодексу реєстрація суб'єкта господарювання як платника єдиного податку здійснюється шляхом внесення відповідних записів до реєстру платників єдиного податку.

До реєстру платників єдиного податку вносяться, зокрема, відомості про місце провадження господарської діяльності (крім платників єдиного податку третьої групи – електронних резидентів (е-резидентів) (пункт 299.7 статті 299 ПКУ).

Формою Заяви передбачено поле 6 «Місце провадження господарської діяльності (індекс, адреса)», в якому зазначається наступна інформація:

код за КАТОТТГ – зазначається код адміністративно-територіальної одиниці, визначений за Кодифікатором адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад, затвердженим наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 26.11.2020 № 290 (у редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 12.01.2021 № 3);

область, район, населений пункт;

вулиця, номер будинку/офісу/квартири;

індекс.

Якщо фізична особа – підприємець – платник єдиного податку планує здійснювати діяльність у заздалегідь не визначених місцях (надання послуг,

Пункт 291.5 статті 291 Кодексу містить перелік видів діяльності, за умови провадження яких фізичні особи – підприємці не можуть бути платниками єдиного податку.

Підпунктом 7 підпункту 298.2.3 пункту 298.2 статті 298 Кодексу визначено, що платники єдиного податку зобов'язані перейти на сплату інших податків і зборів, визначених Кодексом, у разі здійснення видів діяльності, не зазначених у реєстрі платників єдиного податку (крім платників єдиного податку третьої групи – електронних резидентів (е-резидентів) – з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, у якому здійснювалися такі види діяльності.

Згідно з пунктом 293.4 статті 293 Кодексу ставка єдиного податку встановлюється для платників єдиного податку першої – третьої групи (фізичні особи – підприємці) у розмірі 15 відс., зокрема, до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування (крім платників єдиного податку третьої групи – електронних резидентів (е-резидентів)).

Поряд з цим слід зазначити, що дохід визначається на підставі даних обліку, який ведеться відповідно до статті 296 Кодексу (пункт 292.13 статті 292 Кодексу).

Відповідно до пункту 296.1 статті 296 Кодексу платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи – підприємці), які є платниками податку на додану вартість, ведуть облік доходів і витрат за типовою формою та в порядку, що встановлені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

При цьому фізичні особи – підприємці – платники єдиного податку третьої групи ведуть облік доходів і витрат від виробництва та реалізації власної сільськогосподарської продукції окремо від обліку доходів і витрат від здійснення інших видів підприємницької діяльності.

Облік доходів та витрат може вестися в паперовому та/або електронному вигляді, у тому числі через електронний кабінет.

Абзацами першим – другим пункту 44.1 статті 44 Кодексу встановлено, що для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, інформації, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим пункту 44.1 статті 44 Кодексу.

Водночас з урахуванням підпункту 16.1.5 пункту 16.5 статті 16 та пункту 85.4 статті 85 Кодексу контролюючий орган має право вимагати первинні

торгівля на виставках, ринках, онлайн-торгівля та надання онлайн-послуг), то у графі «Область, район, населений пункт» поля 6 «Місце провадження господарської діяльності (індекс, адреса)» Заяви зазначається: «Надання послуг на території України» та/або «Торгівля на території України». При цьому інші графи поля 6 Заяви не заповнюються.

Водночас обов'язок суб'єктів господарювання повідомляти контролюючі органи про об'єкти оподаткування або об'єкти, пов'язані з оподаткуванням або через які провадиться діяльність шляхом подання заяви про об'єкти оподаткування або об'єкти, пов'язані з оподаткуванням або через які провадиться діяльність за формою № 20-ОПП (далі – Заява за ф. № 20-ОПП), встановлений пунктом 63.3 статті 63 Кодексу.

Об'єктами оподаткування є майно та дії, у зв'язку з якими у платника податків виникають обов'язки щодо сплати податків та зборів.

У Заяві за ф. № 20-ОПП надається інформація про всі об'єкти оподаткування, що є власними, орендованими або переданими в оренду.

Отже, фізична особа – підприємець, яка виявила бажання здійснювати діяльність на спрощеній системі оподаткування, повинна дотримуватись вимог статті 298 Кодексу та зазначати в Заяві обов'язкові відомості, зокрема щодо місця провадження господарської діяльності, в якій заповнюються одночасно усі адреси розташування майна (наприклад: склад, магазин, офіс тощо) так і «Надання послуг на території України» та/або «Торгівля на території України» у разі здійснення діяльності у заздалегідь не визначених місцях (надання послуг, торгівля на виставках, ринках, онлайн-торгівля та надання онлайн-послуг).

За бажанням зареєстрований платник єдиного податку може безоплатно та безумовно у контролюючому органі за місцем податкової адреси отримати (у тому числі в електронному вигляді) витяг з реєстру платників єдиного податку.

Витяг діє до внесення змін до реєстру (пункт 299.9 статті 299 Кодексу).

З огляду на зазначене, у витягу з реєстру платників єдиного податку, який видається контролюючим органом, зазначаються відомості про платника єдиного податку, визначені у пункті 299.7 статті 299 Кодексу, зокрема місце провадження господарської діяльності (крім платників єдиного податку третьої групи – електронних резидентів (е-резидентів)).

«Ситуація: Підприємство створене у 2025 році та до 01.10.2025 перебувало на загальній системі оподаткування (базовий податковий період – календарний рік).

З 01.10.2025 підприємство є резидентом Дія Сіті та платником податку на прибуток на особливих умовах. Підприємство складає річну фінансову звітність.

Питання: Чи необхідно для визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток за період з дати створення по 30.09.2025 здійснювати нарахування курсових різниць станом на 30.09.2025?»

Відповідь: Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулюються нормами Кодексу (пункт 1.1 статті 1 Кодексу).

Відповідно до підпункту 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 Кодексу об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями цього Кодексу.

Положеннями Кодексу не передбачено коригування фінансового результату до оподаткування на суми курсових різниць, що виникають за операціями в іноземній валюті.

Такі операції відображаються згідно з правилами бухгалтерського обліку при визначенні фінансового результату до оподаткування.

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (частина друга статті 6 Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996)).

Відповідно до Положення про Міністерство фінансів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 375, Міністерство фінансів України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику, державну політику зокрема у сфері бухгалтерського обліку та забезпечує формування і реалізацію єдиної державної податкової та митної політики.

Отже, питання щодо порядку відображення у бухгалтерському обліку курсових різниць за операціями в іноземній валюті належить до компетенції Міністерства фінансів України.

Таким чином, платник податку за період з дати створення по 30.09.2025 враховує курсові різниці при визначенні фінансового результату до оподаткування, які визначаються згідно з правилами бухгалтерського обліку, без визначення коригуючої різниці за такою операцією.

«Ситуація: Підприємство протягом усього 2025 року є резидентом Дія Сіті: до 01.07.2025 - платником податку на прибуток на загальних умовах (базовий податковий період – календарний квартал);

з 01.07.2025 - платником податку на прибуток на особливих умовах.

Питання 1: Як розраховується гранична сума витрат за операціями з придбання товарів (робіт, послуг) у платників єдиного податку відповідно до пункту 140.5.17 ПКУ за період з 01.01.2025 по 30.06.2025: чи застосовується обмеження у розмірі 20 % від суми всіх витрат за 2024 рік?

Питання 2: Як розраховується гранична сума витрат за операціями з придбання товарів (робіт, послуг) у платників єдиного податку відповідно до підпункту 135.2.1.15 ПКУ за період з 01.07.2025 по 31.12.2025: чи застосовується обмеження у розмірі 20 % від суми всіх витрат за 2024 рік?

Питання 3: У разі якщо після 01.07.2025 перераховані кошти платнику єдиного податку як оплата за послуги, отримані до 01.07.2025, чи підлягає така операція врахуванню для цілей оподаткування податком на прибуток на особливих умовах?»

Відповідь: Відповідно до підпункту 14.1.282¹ пункту 14.1 статті 14 Кодексу резидент Дія Сіті – платник податку, що сплачує податок на прибуток підприємств на особливих умовах (далі – резидент Дія Сіті – платник податку на особливих умовах), – резидент Дія Сіті, який у порядку, передбаченому пунктом 141.10 Кодексу, обрав або перейшов на відповідний режим оподаткування. Резиденти Дія Сіті, які не обрали (не перейшли) на відповідний режим оподаткування, сплачують податок на прибуток підприємств на загальних підставах і вважаються резидентами Дія Сіті, що не є платниками податку на особливих умовах.

Щодо питання 1

Резидент Дія Сіті – платник податку на прибуток на загальних підставах, у якого річний дохід (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний період перевищує сорок мільйонів гривень, здійснює коригування фінансового результату до оподаткування згідно з підпунктом 140.5.17 пункту 140.5 статті 140 Кодексу, а саме, збільшує фінансовий результат податкового (звітного) періоду на суму вартості майна, робіт, послуг (крім роялті), придбаного (придбаних) у платників єдиного податку протягом податкового (звітного) року, в розмірі, що перевищує 20 відс. суми витрат від будь-якої діяльності, визначених за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за попередній річний звітний період. При цьому до витрат від будь-якої діяльності, визначених за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), включаються витрати, пов'язані з операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю.

Резиденти Дія Сіті – платники податку на прибуток підприємств на загальних підставах, які зареєстровані протягом звітного (податкового) року (новостворені), у поточному календарному році розрахунок частки вартості майна (робіт, послуг), придбаного (придбаних) у платників єдиного податку, передбаченої абзацом першим підпункту 140.5.17 пункту 140.5 статті 140

Кодексу, проводять на підставі показників Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за поточний річний звітний період.

У разі якщо на дату отримання майна, робіт, послуг постачальник не є платником єдиного податку, такі майно, роботи, послуги вважаються придбаними у платника єдиного податку, за умови що на дату здійснення попередньої оплати постачальник був платником єдиного податку.

Виходячи з інформації, наданої заявником, товариство не є новоствореним.

Отже, платник податку, який в період з 01.01.2025 по 30.06.2025 зареєстрований резидентом Дія Сіті на загальних умовах, повинен збільшити фінансовий результат до оподаткування на суму вартості майна, робіт, послуг (крім роялті), придбаного у платників єдиного податку, що перевищує 20 відсотків суми витрат від будь-якої діяльності, визначених за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), за 2024 рік.

Щодо питань 2 – 3

Для резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному року (підпункт 137.10.3 пункту 137.10 статті 137 Кодексу).

Для резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах згідно з підпунктом 141.9¹.2.12 підпункту 141.9¹.2 пункту 141.9¹ статті 141 Кодексу об'єктом оподаткування є, зокрема, операції з виплати у грошовій формі та/або відмінній від грошової формі у зв'язку з придбанням майна (робіт, послуг) у платників єдиного податку в сумі, визначеній за правилами, встановленими підпунктом 135.2.1.15 підпункту 135.2.1 пункту 135.2 статті 135 Кодексу.

Згідно з підпунктом 135.2.1.15 підпункту 135.2.1 пункту 135.2 статті 135 Кодексу база оподаткування операцій резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах визначається як сума коштів та/або вартості майна (крім податку на додану вартість, якщо він застосовується), виплачених (переданого) у зв'язку з придбанням майна, робіт, послуг (крім роялті) у платників єдиного податку протягом податкового (звітного) року в розмірі, що перевищує 20 відс. суми витрат від будь-якої діяльності, визначених за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за попередній річний звітний (податковий) період. При цьому до витрат від будь-якої діяльності, визначених за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), включаються витрати, пов'язані з операційною, фінансовою та інвестиційною діяльністю.

Резиденти Дія Сіті – платники податку на особливих умовах, які зареєстровані протягом звітного (податкового) року (новостворені), у поточному календарному році розрахунок частки вартості майна (робіт, послуг), придбаного (придбаних) у платників єдиного податку, передбаченої абзацом першим підпункту 135.2.1.15 підпункту 135.2.1 пункту 135.2 статті 135 Кодексу, проводять на підставі показників Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за поточний річний звітний період.

У разі якщо на дату виплати коштів та/або передачі майна як попередньої оплати за майно (роботи, послуги) постачальник не був платником єдиного податку, положення підпункту 135.2.1.15 підпункту 135.2.1 пункту 135.2 статті 135 Кодексу застосовуються до таких операцій за результатами податкового (звітного) періоду, в якому резидент Дія Сіті – платник податку на особливих умовах отримав майно (роботи, послуги), за умови що на дату такого отримання постачальник є платником єдиного податку.

Інформація про доходи, витрати та фінансові результати діяльності за звітний період підприємства наводиться у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід).

Форма Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) складається, зокрема, згідно з вимогами Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 (далі – форма № 2), Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 24.01.2011 № 25) (далі – форма № 2-м), залежно від категорії підприємства для цілей бухгалтерського обліку.

Для розрахунку суми 20 відсоткового перевищення над витратами від будь-якої діяльності, визначених за показниками Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за попередній річний звітний період, враховуються суми коштів, виплачені платникам єдиного податку протягом податкового (звітного) року, або вартість майна (крім податку на додану вартість, якщо він застосовується), передана платникам єдиного податку протягом податкового (звітного) року.

У разі переходу платника податку в середині 2025 року із загального режиму оподаткування резидентів Дія Сіті на особливий режим оподаткування, такий платник податку здійснює розрахунок суми перевищення зазначеного у підпункті 135.2.1.15 підпункту 135.2.1 пункту 135.2 статті 135 Кодексу, враховуючи суми коштів, виплачені платникам єдиного податку, або вартість майна (крім податку на додану вартість, якщо він застосовується), переданого платникам єдиного податку, починаючи з дати переходу платника податку на особливий режим оподаткування податком на прибуток резидента Дія Сіті.

При цьому сума витрат від будь-якої діяльності, визначених за показниками Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), береться за 2024 рік.

У разі якщо платникам єдиного податку сума коштів була сплачена під час перебування резидента Дія Сіті на спеціальному режимі за послуги, які були отримані під час перебування резидента Дія Сіті на загальних умовах, то такі кошти враховуються для розрахунку суми 20 відсоткового перевищення над витратами від будь-якої діяльності, з подальшим збільшенням фінансового

результату до оподаткування резидента Дія Сіті на загальних умовах відповідно до підпункту 140.5.17 пункту 140.5 статті 140 Кодексу.

«Ситуація: Підприємство є платником єдиного податку четвертої групи. У діяльності підприємства виникають ситуації, коли покупці повертають продукцію, у зв'язку з чим у бухгалтерському обліку зменшується дохід від реалізації продукції.

Питання: Чи має право підприємство врахувати зменшення доходу у зв'язку з поверненням товарів при заповненні рядка 1 та рядка 2 Розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва за відповідний рік?»

Відповідь: Відповідно до підпункту 298.8.1 пункту 298.8 статті 298 Кодексу сільськогосподарські товаровиробники для переходу або щорічного підтвердження статусу платника єдиного податку подають не пізніше 20 лютого поточного року, зокрема розрахунок частки сільськогосподарського товаровиробництва (далі – Розрахунок) за формою, затвердженою наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 грудня 2011 року № 772 «Про затвердження Розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва» (далі – Наказ № 772), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 квітня 2012 року за № 510/20823, зі змінами та доповненнями.

Джерелом інформації при складанні Розрахунку є дані бухгалтерського обліку.

Відображення операцій в бухгалтерському обліку здійснюється відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 грудня 1999 року за № 892/4185, зі змінами та доповненнями, або якщо підприємство веде облік за спрощеною формою – відповідно до Спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 № 186, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 травня 2001 року за № 389/5580, зі змінами та доповненнями.

Загальна сума доходу підприємства визначається відповідно до вимог Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 грудня 1999 року за № 860/4153, зі змінами та доповненнями (далі – НП(С)БО 15).

Дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена (абзац перший пункту 5 НП(С)БО 15).

Відповідно до Наказу № 772 сума доходу сільськогосподарського товаровиробника (рядок 1 Розрахунку), отриманого від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва, продуктів її переробки надання супутніх послуг складається відповідно джерел інформації: кредитові обороти за субрахунком 701 «Дохід від реалізації готової продукції», аналітичні рахунки продукції рослинництва, тваринництва, рибництва, реалізації продуктів переробки крім підакцизних товарів, за винятком виноматеріалів виноградних (коди згідно з УКТ ЗЕД 2204 29 - 2204 30) (без податку на додану вартість) та кредитові обороти за субрахунком 712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів», аналітичні рахунки реалізації довгострокових біологічних активів рослинництва, тваринництва (без податку на додану вартість), що обліковуються за первісною вартістю, кредитові обороти за субрахунком 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» (відповідно до переліку супутніх послуг, зазначених у підпункті 298.8.3 пункту 298.8 статті 298 Кодексу) (без податку на додану вартість).

Загальна сума доходу сільськогосподарського товаровиробника складається відповідно з джерел інформації: кредитові обороти за субрахунками: 791 «Результат операційної діяльності»; 792 «Результат фінансових операцій»; 793 «Результат іншої діяльності»

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку, затверджує національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (пункт 2 статті 6 Закону № 996).

«Ситуація: Підприємство є платником єдиного податку четвертої групи та отримує цільове фінансування з різних джерел.

Питання: Чи враховуються при зменшенні загальної суми доходу у рядку 3 Розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва за відповідний рік такі суми:

сума компенсації відсотків за кредитом за програмою «5-7-9»;

сума доходу, визначена пропорційно сумі нарахованої амортизації основних засобів, придбаних за рахунок коштів мікрогрантів, що надаються відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 року № 738;

кошти, надані в межах програми ФАО (ООН) щодо розподілу ваучерів для закупівлі насіннєвого матеріалу у Херсонській області, у разі якщо оплата за насіння здійснюється ФАО, а підприємство отримує та використовує відповідний насіннєвий матеріал.»

Відповідь: Відповідно до форми Розрахунку у рядок 3.1 «Сума одержаних з державного бюджету коштів фінансової підтримки» включаються суми

бюджетної дотації для розвитку сільськогосподарських товаровиробників та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції (далі – бюджетна дотація) у відповідності до статті 16¹ розділу V¹ Закону України від 24 червня 2004 року № 1877-IV «Про державну підтримку сільського господарства України», із змінами (далі – Закон № 1877).

Умовою для включення у рядок 3.1 Розрахунку сум одержаних з державного бюджету коштів фінансової підтримки є отримання бюджетної дотації відповідно до статті 16¹ розділу V¹ Закону № 1877.

Статтею 16¹ розділу V¹ Закону № 1877 визначено порядок включення / виключення до/з Реєстру отримувачів бюджетної дотації, види господарської діяльності, механізм надання та отримання бюджетної дотації, порядок звітування.

Таким чином, у рядок 3.1 Розрахунку включаються суми одержаних з державного бюджету коштів фінансової підтримки, що надаються в рамках вимог Закону № 1877 сільськогосподарським товаровиробникам, які внесені до Реєстру отримувачів бюджетної дотації.

Суми компенсації відсотків в рамках програми «Доступні кредити 5-7-9%» (постанова Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 року № 28 «Про надання фінансової державної підтримки») та суми доходу, визначені пропорційно сумі нарахованої амортизації основних засобів, придбаних за рахунок коштів мікрогрантів, що надаються відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 року № 738, не відносяться до сум дотації відповідно до статті 16¹ розділу V¹ Закону № 1877.

Також повідомляємо, що фінансова допомога для придбання насіння для фермерів у межах програми ФАО ООН (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН) – проєкт, який фінансується за рахунок обов'язкових внесків, які сплачують держави-члени ФАО, та допомоги інших міжнародних організацій.

Отже, сума отриманої міжнародної гуманітарної допомоги у вигляді ваучерів для закупівлі насіннєвого матеріалу не відноситься до сум одержаної з державного бюджету коштів фінансової підтримки.

«Ситуація: Підприємство подало Звіт про контрольовані операції за 2024 рік. Під час заповнення додатка до Звіту було допущено помилку, а саме застосовано офіційний курс НБУ не на ту дату для визначення суми контрольованої операції. У результаті сума контрольованої операції у гривневому еквіваленті була занижена (фактично має бути більшою).

Питання 1: Чи можливо виправити зазначену помилку?

Питання 2: Чи передбачено застосування штрафних санкцій у разі виправлення такої помилки? Якщо так – які саме?»

Відповідь: Відповідно до підпункту 39.4.1 пункту 39.4 статті 39 Кодексу для цілей податкового контролю за трансфертним ціноутворенням звітним періодом є календарний рік.

Підпунктом 39.4.2 пункту 39.4 статті 39 Кодексу визначено, що платники податків, які у звітному році здійснювали контрольовані операції, зобов'язані подавати до 01 жовтня року, що настає за звітним, Звіт про контрольовані операції (далі – Звіт).

Порядок складання Звіту про контрольовані операції (далі – Порядок) затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18.01.2016 № 8 «Про затвердження форми та Порядку складання Звіту про контрольовані операції» (із змінами і доповненнями).

Підпунктом 39.4.2.1 підпункту 39.4.2 пункту 39.4 статті 39 Кодексу та пунктом 2 розділу I Порядку встановлено, що у разі якщо платником податку виявлено, що у раніше поданому Звіті інформація надана не в повному обсязі, містить помилки або недоліки, такий платник податків має право подати:

новий Звіт (Звіт з позначкою «звітний новий») до граничного строку подання Звіту за такий самий звітний період;

уточнюючий Звіт (Звіт з позначкою «уточнюючий») після граничного строку подання Звіту за такий самий звітний період.

Новий та уточнюючий звіти повинні містити повну інформацію про контрольовані операції за звітний рік, як передбачено при складанні основного Звіту (Звіту з позначкою «звітний»).

Подання платником податку уточнюючого Звіту не звільняє від відповідальності, передбаченої підпунктами 120.4 та 120.6 статті 120 Кодексу.

Зокрема, пунктом 120.6 статті 120 Кодексу передбачено, що за кожний календарний день несвоечасного декларування контрольованих операцій в поданому звіті про контрольовані операції в разі подання уточнюючого звіту тягне за собою накладання штрафу в розмірі одного розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на 1 січня податкового (звітного) року, але не більше суми, що дорівнює одному з двох значень, що є меншим за розміром, – або 300 розмірів прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленого законом на 1 січня податкового (звітного) року, або 0,5 відсотка суми контрольованих операцій, незадекларованих у поданому звіті про контрольовані операції.

Платник податків під час проведення документальних перевірок не має права подавати Звіт (уточнюючий Звіт) за звітний період, який перевіряється.

Таким чином, платник податків може самостійно виправити помилку, допущену при складанні Звіту у порядку, передбаченому підпунктом 39.4.2.1 підпункту 39.4.2 пункту 39.4 статті 39 Кодексу та пунктом 2 розділу I Порядку.

Кодексом не передбачено застосування штрафних санкцій у разі самостійного виправлення платником податків помилок, допущених при

складанні Звіту, що не призвели до недекларування або несвоєчасного декларування контрольованих операцій у раніше поданому Звіті.

«Ситуація: Платник податку на додану вартість за результатами звітного періоду має показники, які формують від'ємне значення у сумі 300 000 грн, що підлягає відображенню у рядку 21 податкової декларації з ПДВ.

Питання 1: Якщо платник зазначить у податковій декларації з ПДВ: у рядку 18 – суму 100 000 грн; у рядку 21 – суму 400 000 грн, чи буде таке заповнення декларації коректним?

Уточнення: Чи має право платник врахувати суму 400 000 грн у рядку 16.1 податкової декларації з ПДВ за наступний місяць?

Питання 2: Якщо платник зазначить у податковій декларації з ПДВ: у рядку 18 – суму 100 000 грн; у рядку 21 – суму 300 000 грн (коректні показники), чи має право платник врахувати суму 300 000 грн у рядку 16.1 податкової декларації з ПДВ за наступний місяць?

Уточнення: Чи можливо уточнити показники рядка 18 у наступних звітних періодах (місяцях) шляхом подання уточнюючого розрахунку?»

Відповідь на питання 1, 2: Відповідно до пункту 201.14 статті 201 Кодексу платники податку зобов'язані вести окремий облік операцій з постачання та придбання товарів / послуг, які підлягають оподаткуванню ПДВ, а також які не є об'єктами оподаткування та звільнені від оподаткування згідно з Кодексом, та згідно з пунктом 201.15 статті 201 Кодексу зведені результати такого обліку відображати в податкових деклараціях, форма яких встановлюється у порядку, передбаченому статтею 46 Кодексу.

Форму та Порядок заповнення і подання податкової звітності з ПДВ затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29 січня 2016 року за № 159/28289, зі змінами (далі – Порядок № 21).

Згідно з пунктом 5 розділу V Порядку № 21 розрахунки з ПДВ за звітний період відображаються у розділі III податкової декларації з ПДВ (далі – декларація) відповідно:

якщо в результаті розрахунку різниці між сумою податкових зобов'язань (рядок 9) і податкового кредиту (рядок 17) отримано позитивне значення, то заповнюється рядок 18 декларації;

якщо в результаті розрахунку значення різниці між сумою податкових зобов'язань (рядок 9) і податкового кредиту (рядок 17) отримано від'ємне значення, то заповнюється рядок 19 декларації.

Сума від'ємного значення, що зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (рядок 19.1 + рядок 20.3), відображається у рядку 21 декларації та переноситься до рядка 16.1 декларації наступного звітного (податкового) періоду (підпункт 5 пункту 5 розділу V Порядку № 21).

Отже, рядки декларації з ПДВ, що відображають результат податкового розрахунку за звітний період, заповнюються залежно від характеру сформованого значення за підсумками звітного (податкового) періоду.

Відповідно до пункту 2 розділу I Порядку № 21 подання уточнюючого розрахунку податкових зобов'язань з ПДВ у зв'язку з виправленням самотійно виявлених помилок (далі – уточнюючий розрахунок) (у разі якщо у майбутніх податкових періодах (з урахуванням строків давності, визначених статтею 102 Кодексу) платник податків самотійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним податковій декларації (крім обмежень, визначених статтею 50 Кодексу)) передбачено пунктом 50.1 статті 50 Кодексу.

Порядок заповнення уточнюючого розрахунку визначено у розділі VI Порядку № 21, в якому передбачено, що уточнюючий розрахунок може бути поданий у спосіб, визначений в абзаці п'ятому пункту 50.1 статті 50 Кодексу.

Згідно з пунктами 5, 6 розділу VI Порядку № 21 у разі виправлення значення рядка 21 декларації, яке у майбутніх звітних періодах не вплинуло на значення рядка 18 чи рядка 20.2, уточнюючий розрахунок подається за один звітний період, в якому вносяться відповідні зміни. Такий уточнюючий розрахунок може бути поданий у спосіб, визначений в абзаці п'ятому пункту 50.1 статті 50 Кодексу. Значення графи 6 рядка 21 уточнюючого розрахунку (як збільшення, так і зменшення) враховується у рядку 16.2 декларації за звітний період, у якому подано такий уточнюючий розрахунок.

У разі виправлення значення рядка 21 декларації, яке у майбутніх періодах впливатиме на значення рядка 18 чи рядка 20.2, уточнюючий розрахунок подається за кожний звітний період, у якому значення рядка 21 декларації впливало на значення рядка 18 чи рядка 20.2 декларації.

Згідно з нормами чинного законодавства платники податку зобов'язані самотійно декларувати свої податкові зобов'язання та визначати сутність і відповідність здійснюваних ними операцій тим, які визначені Кодексом.

«Ситуація: Підприємство здійснює продаж автомобільних шин, що були у використанні. У бухгалтерському обліку балансова (облікова) вартість таких шин дорівнює нулю, оскільки вони були повністю списані на витрати в момент передачі в експлуатацію.

Питання: Як у зазначеній ситуації визначається база оподаткування податком на додану вартість?

Уточнення: Чи застосовуються обмеження щодо мінімальної бази оподаткування ПДВ?»

Відповідь: Відповідно до пункту 185.1 статті 185 Кодексу об'єктом оподаткування ПДВ є, зокрема, операції платників ПДВ з постачання товарів / послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 Кодексу.

Під постачанням товарів розуміється будь-яка передача права на розпорядження товарами як власник, у тому числі продаж, обмін чи дарування такого товару, а також постачання товарів за рішенням суду (підпункт 14.1.191 пункту 14.1 статті 14 Кодексу). При цьому продаж (реалізація) товарів – це будь-які операції, що здійснюються згідно з договорами купівлі-продажу, міни, поставки та іншими господарськими, цивільно-правовими договорами, які передбачають передачу прав власності на такі товари за плату або компенсацію незалежно від строків її надання, а також операції з безоплатного надання товарів (підпункт 14.1.202 пункту 14.1 статті 14 Кодексу).

Під постачанням послуг розуміється будь-яка операція, що не є постачанням товарів, чи інша операція з передачі права на об'єкти права інтелектуальної власності та інші нематеріальні активи чи надання інших майнових прав стосовно таких об'єктів права інтелектуальної власності, а також надання послуг, що споживаються в процесі вчинення певної дії або провадження певної діяльності (підпункт 14.1.185 пункту 14.1 статті 14 Кодексу). Під продажом результатів робіт (послуг) розуміються будь-які операції господарського, цивільно-правового характеру з виконання робіт, надання послуг, надання права на користування або розпорядження товарами, у тому числі нематеріальними активами та іншими об'єктами власності, що не є товарами, за умови компенсації їх вартості, а також операції з безоплатного надання результатів робіт (послуг) (підпункт 14.1.203 пункту 14.1 статті 14 Кодексу).

Згідно з пунктом 188.1 статті 188 Кодексу база оподаткування операцій з постачання товарів / послуг визначається виходячи з їх договірної вартості з урахуванням загальнодержавних податків та зборів (крім акцизного податку, який нараховується відповідно до підпунктів 213.1.9 і 213.1.14 пункту 213.1 статті 213 Кодексу, збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, що справляється з вартості послуг стільникового рухомого зв'язку, ПДВ та акцизного податку на спирт етиловий, що використовується виробниками-суб'єктами господарювання для виробництва лікарських засобів, у тому числі компонентів крові і вироблених з них препаратів (крім лікарських засобів у вигляді бальзамів та еліксирів).

При цьому база оподаткування операцій з постачання товарів / послуг не може бути нижче ціни придбання таких товарів / послуг, база оподаткування операцій з постачання самостійно виготовлених товарів / послуг не може бути нижче звичайних цін, а база оподаткування операцій з постачання необоротних активів не може бути нижче балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерського обліку, що склалася станом на початок звітного (податкового) періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів - виходячи із звичайної ціни), за винятком:

- товарів (послуг), ціни на які підлягають державному регулюванню;
- газу, який постачається для потреб населення;
- електричної енергії, ціна на яку склалася на ринку електричної енергії.

Таким чином, у разі здійснення операцій з постачання товарів / послуг продавець (постачальник) повинен нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ виходячи з бази оподаткування, визначеної згідно з пунктом 188.1 статті 188 Кодексу, а саме для операцій з постачання товарів / послуг – з договірної вартості таких товарів / послуг, але не нижче ціни їх придбання.

Крім того, зауважуємо, що Кодекс не містить поняття «обмеження мінімальної бази оподаткування ПДВ». Водночас у пункті 188.1 статті 188 Кодексу, яким визначено порядок розрахунку бази оподаткування ПДВ передбачено, що така база оподаткування, зокрема при постачанні товарів / послуг не може бути нижчою за ціну їх придбання. Тобто йдеться не про окреме «обмеження», а про нормативно встановлений спосіб визначення бази оподаткування ПДВ.

«Ситуація: У зв'язку з аварійним відключенням електроенергії Z-звіт по РРО було сформовано наступного дня - 09.12.2025 за операціями з продажу, здійсненими 08.12.2025.

Питання: На яку дату (08.12.2025 чи 09.12.2025) та на яку суму операцій з постачання слід скласти щоденну податкову накладну в цій ситуації?»

Відповідь: Правові основи оподаткування ПДВ встановлено розділом V, підрозділами 2 та 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

Датою виникнення податкових зобов'язань з ПДВ у разі здійснення операцій з постачання товарів / послуг вважається дата, першої із подій, визначених відповідно до пункту 187.1 статті 187 Кодексу.

Згідно з пунктом 201.4 статті 201 Кодексу у разі здійснення постачання товарів / послуг за готівку кінцевому споживачеві (який не є платником ПДВ), розрахунки за які проводяться через касу / реєстратори розрахункових операцій та/або програмні реєстратори розрахункових операцій, або через банк, небанківського надавача платіжних послуг чи платіжний пристрій (безпосередньо на рахунок постачальника) платник податку має право скласти податкову накладну за щоденними підсумками операцій (якщо податкова накладна не була складена на ці операції).

Оскільки, як зазначено в описі запитання, розрахункові операції з продажу товарів фактично здійснено і оіплачено 08.12.2025, саме ця дата є датою виникнення податкових зобов'язань з ПДВ, незалежно від дати технічного формування Z-звіт з РРО, яке відбулося 09.12.2025 з причини аварійного відключення електроенергії.

Слід зауважити, що Кодекс не пов'язує дату виникнення податкових зобов'язань та дату складання податкової накладної з датою формування Z-звіту, а визначальним є момент здійснення розрахункової операції та отримання коштів.

Таким чином, платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну за щоденними підсумками операцій (якщо податкова накладна не була складена на

ці операції) на дату виникнення податкових зобов'язань (08.12.2025) на загальну суму розрахункових операцій, проведених у цей день, незалежно від дати формування Z-звіт з РРО, та зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) у встановлений Кодексом термін.

«Ситуація: На підприємстві проведено перевірку органом державного фінансового контролю, за результатами якої було зменшено обсяги виконаних робіт за минулий звітний рік у зв'язку із завищенням вартості матеріалів та завищенням фізичних обсягів виконаних робіт.

Питання: Чи має право підприємство з урахуванням зменшення завищених обсягів доходу уточнити показники податкової декларації з податку на прибуток підприємств за минулий рік та відповідно зменшити об'єкт оподаткування податком на прибуток і суму податкових зобов'язань з цього податку?»

Відповідь: Відповідно до пункту 44.1 статті 44 Кодексу для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, інформації, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим цього пункту.

Для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування (пункт 44.2 статті 44 Кодексу).

Враховуючи зазначене, доходи та витрати, які враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування податком на прибуток, визначаються відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Крім цього, відповідно до пункту 46.2 статті 46 Кодексу платник податку на прибуток (крім платників податку на прибуток, які відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом) подає разом з відповідною податковою декларацією квартальну або річну фінансову звітність у порядку, передбаченому для подання податкової декларації з урахуванням вимог статті 137 цього Кодексу.

Фінансова звітність або звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати), що подаються відповідно до абзаців першого та другого цього пункту, є додатком

до податкової декларації з податку на прибуток підприємств (звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку) та її невід'ємною частиною.

Форму Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897 (зі змінами).

У разі виявлення помилок у фінансовій звітності, яка є додатком до податкової декларації з податку на прибуток підприємств, платник податків повинен подати разом з уточнюючою декларацією виправлену фінансову звітність. При поданні уточнюючої декларації у таблиці «Наявність додатків» проставляється позначка про подання додатка фінансової звітності до декларації та зазначаються відомості про форми фінансової звітності, які подаються до ДПС.

Порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності визначено Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» (зі змінами).

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (частина друга статті 6 Закону № 996).

Отже, з питання виправлення у бухгалтерському обліку помилок, допущених при складанні фінансових звітів у попередніх роках, доцільно звернутись до Міністерства фінансів України.

Відповідно до пункту 50.1 статті 50 Кодексу у разі якщо у майбутніх податкових періодах (з урахуванням строків давності, визначених статтею 102 цього Кодексу) платник податків самостійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним податковій декларації (крім обмежень, визначених цією статтею), він зобов'язаний надіслати уточнюючий розрахунок до такої податкової декларації за формою чинного на час подання уточнюючого розрахунку.

Платник податків має право не подавати такий розрахунок, якщо відповідні уточнені показники зазначаються ним у складі податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявлені.

У разі якщо показники оприлюдненої разом з аудиторським звітом річної фінансової звітності зазнали змін порівняно з показниками звіту про фінансовий стан (баланс) та звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіту про

фінансові результати), що подаються разом з податковою декларацією згідно з абзацом другим пункту 46.2 статті 46 Кодексу, та такі зміни вплинули на показники раніше поданої річної податкової декларації з податку на прибуток підприємств за відповідний податковий (звітний) період, платники податку на прибуток, які відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським звітом, подають уточнюючий розрахунок до річної податкової декларації у строк не пізніше 10 червня року, наступного за звітним.

Платник податків, який самостійно (у тому числі за результатами електронної перевірки) виявляє факт заниження податкового зобов'язання минулих податкових періодів, зобов'язаний, за винятком випадків, установлених пунктом 50.2 цієї статті:

а) або надіслати уточнюючий розрахунок і сплатити суму недоплати та штраф у розмірі трьох відсотків від такої суми до подання такого уточнюючого розрахунку. Цей штраф не застосовується у разі подання уточнюючого розрахунку до податкової декларації з податку на прибуток підприємств за попередній податковий (звітний) рік з метою здійснення самостійного коригування відповідно до статті 39 Кодексу або при визначенні бази оподаткування відповідно до підпункту 141.9¹.3 пункту 141.9¹ статті 141 Кодексу у разі здійснення контрольованих операцій, якщо їх умови не відповідають принципу «витягнутої руки» у строк не пізніше 1 жовтня року, наступного за звітним;

б) або відобразити суму недоплати у складі декларації з цього податку, що подається за податковий період, наступний за періодом, у якому виявлено факт заниження податкового зобов'язання, збільшену на суму штрафу у розмірі п'яти відсотків від такої суми, з відповідним збільшенням загальної суми грошового зобов'язання з цього податку.

Якщо після подачі декларації за звітний період платник податків подає нову декларацію з виправленими показниками до закінчення граничного строку подання декларації за такий самий звітний період або подає у наступних податкових періодах уточнюючу декларацію внаслідок виконання вимог пункту 169.4 статті 169 Кодексу, то штрафи, визначені у цьому пункті, не застосовуються.

Отже, якщо платник виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним податковій декларації з податку на прибуток за минулий рік, такий платник податку на прибуток має право уточнити показники податкових декларацій з податку на прибуток підприємств у звітних (податкових) періодах за минулий рік (з урахуванням строків давності, визначених статтею 102 Кодексу) та відповідно зменшити об'єкт оподаткування.

«Ситуація: Товариство з обмеженою відповідальністю має дебіторську заборгованість нерезидента за операцією з експорту товарів (нерезидент здійснив неповну оплату). Сума такої заборгованості не перевищує 400 000 грн.

Питання: Чи допускається проведення зарахування (заліку) дебіторської заборгованості нерезидента за експортною операцією із заборгованістю ТОВ перед цим нерезидентом щодо виплати дивідендів?

Уточнення: Нерезидент одночасно є учасником (засновником) ТОВ.».

Відповідь: Оскільки з описаної ситуації неможливо встановити чи заборгованість виникла за операцією з експорту товару, сума якої є менше 400 тис. грн, на день закінчення граничного строку розрахунку встановленого НБУ та чи підпадала сума операції під валютний нагляд, відповідь надається на загальних підставах.

Національний банк України (далі – НБУ) діє як уповноважена державна установа при застосуванні валютного законодавства, до компетенції якого у сфері валютного регулювання та валютного нагляду належить видання нормативно-правових актів (ст. 44 Закону України від 20 травня 1999 року № 679-XIV «Про Національний банк України»).

У статті 13 Законом України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII «Про валюту та валютні операції» (далі – Закон № 2473) уповноважено НБУ встановлювати граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів та мінімальні граничні суми операцій з експорту та імпорту товарів, на які поширюються встановлені відповідно до цього Закону граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів.

Поряд з цим відповідно до Закону України «Про Національний банк України», Закону № 2473, постановою Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 5 (далі – Постанова № 5) НБУ запроваджено заходи захисту, порядок їх застосування (порядок здійснення валютних операцій в умовах запроваджених цим Положенням заходів захисту), а також порядок здійснення окремих операцій в іноземній валюті.

Відповідно до пункту 21 розділу II Постанови № 5 граничні строки розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів становлять 365 календарних днів.

У зв'язку із введенням воєнного стану в Україні Правлінням НБУ прийнято постанову від 24 лютого 2022 року № 18 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» (далі – Постанова № 18), граничний строк розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів із 05.04.2022 становить 180 календарних днів.

Слід звернути увагу, що пунктом 22 розділу II Постанови № 5 встановлено, що граничні строки розрахунків, зазначені в пункті 21 розділу II цього Положення не поширюються на операцію з експорту, імпорту товарів (уключаючи незавершені розрахунки за операцією), сума якої є меншою, ніж розмір, передбачений статтею 20 Закону України «Про запобігання та протидію

легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – незначна сума), крім дроблення операцій з експорту товарів або дроблення валютних операцій.

При цьому статтею 20 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06 грудня 2019 року № 361-IX, у редакції, що діє з 28.04.2020, визначено, що фінансові операції є пороговими, якщо сума, на яку здійснюється кожна із них, дорівнює чи перевищує 400 тис. грн або дорівнює чи перевищує суму в інвалюті, банківських металах, інших активах, еквівалентну за офіційним курсом гривні до іноземних валют і банківських металів 400 тис. грн на момент проведення фінансових операцій.

Отже, якщо сума операції з експорту товарів перевищувала 400 тис. грн на момент її здійснення, на таку операцію поширюються граничні строки розрахунків у повному обсязі, а резидент зобов'язаний завершити з нерезидентом розрахунки у встановлені НБУ граничні строки.

У разі порушення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності граничних строків розрахунків, встановлених НБУ, відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону № 2473 органами валютного нагляду застосовується відповідальність у вигляді нарахування пені за кожний день прострочення в розмірі 0,3 відсотка суми недержаних грошових коштів за договором (вартості недопоставленого товару) у національній валюті (у разі здійснення розрахунків за зовнішньоекономічним договором (контрактом) у національній валюті) або в іноземній валюті, перерахованій у національну валюту за курсом НБУ, встановленим на день виникнення заборгованості.

Загальний розмір нарахованої пені не може перевищувати суми недержаних грошових коштів за договором (вартості недопоставленого товару).

Слід врахувати, що вимоги статті 13 Закону № 2473 є імперативними, тобто такими, що підлягають безумовному виконанню і не допускають альтернативних варіантів.

У частині другій статті 13 Закону № 2473 чітко визначено, що у разі встановлення НБУ граничного строку розрахунків за операціями резидентів з експорту товарів грошові кошти підлягають зарахуванню на рахунки резидентів у банках України.

Щодо можливості проведення зарахування (заліку) дебіторської заборгованості нерезидента за експортною операцією, яка відноситься до поточних валютних операцій, в рахунок не виплачених резидентом на користь нерезидента дивідендів, слід зазначити таке.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про валюту і валютні операції» резиденти зобов'язані забезпечувати зарахування валютної виручки за

операціями з експорту товарів на свої рахунки в уповноважених банках України у строки, встановлені Національним банком України.

Порядок здійснення валютного нагляду банками та умови його завершення визначено Інструкцією про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів, затвердженою постановою Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 7 (далі – Інструкція № 7).

Згідно з пунктом 9 розділу III Інструкції № 7 валютний нагляд за експортною операцією завершується, зокрема, у разі:

зарахування коштів від нерезидента на рахунок резидента в уповноваженому банку;

продажу товарів нерезиденту за межами України;

в інших випадках, прямо передбачених Інструкцією № 7.

Проведення зарахування (заліку) зустрічних однорідних вимог між зобов'язанням нерезидента з оплати експортованого товару та зобов'язанням резидента з виплати дивідендів Інструкцією № 7 як підстава для завершення валютного нагляду не передбачене.

Крім того, операції з виплати дивідендів нерезидентам належать до валютних операцій, пов'язаних з рухом капіталу, та здійснюються в порядку, встановленому валютним законодавством. Такі операції не є формою розрахунку за експорт товарів та не можуть замінювати виконання нерезидентом зобов'язання з оплати експортованої продукції.

Норма визначена у пункті 14 розділу II Інструкції № 7 щодо порогу у 400 000 гривень визначає особливості здійснення валютного нагляду банками, однак не скасовує вимоги законодавства щодо зарахування валютної виручки за експортними операціями та не передбачає можливості припинення зобов'язань шляхом зарахування зустрічних вимог.

Таким чином, проведення зарахування (заліку) дебіторської заборгованості нерезидента за експортною операцією із заборгованістю резидента з виплати дивідендів не може вважатися належним виконанням вимог валютного законодавства щодо розрахунків за експортною операцією та не є підставою для завершення валютного нагляду.

Для дотримання вимог валютного законодавства оплата за експортовані товари має здійснюватися нерезидентом шляхом перерахування грошових коштів на рахунок резидента в уповноваженому банку України, а виплата дивідендів нерезиденту – як окрема валютна операція відповідно до встановленого порядку.

Зарахування (залік) зустрічних вимог між дебіторською заборгованістю нерезидента за експортною операцією та зобов'язанням резидента з виплати дивідендів не відповідає вимогам валютного законодавства України та не може розглядатися як належний спосіб виконання обов'язку нерезидента з оплати експортованих товарів.

Така операція не є формою зарахування валютної виручки на рахунок резидента в уповноваженому банку та не належить до підстав завершення валютного нагляду, визначених Інструкцією № 7.

Отже, для цілей валютного регулювання та валютного нагляду за експортною операцією нерезидент зобов'язаний здійснити оплату шляхом перерахування коштів на рахунок резидента в Україні, а виплата дивідендів нерезиденту має здійснюватися окремо відповідно до порядку встановленого валютним Законодавством.

«Ситуація: Товариство з обмеженою відповідальністю має дебіторську та кредиторську заборгованості у взаємовідносинах з нерезидентом. Підприємство отримало інформацію про ліквідацію такого нерезидента.

Питання 1: На підставі яких документів здійснюється списання дебіторської та кредиторської заборгованостей у разі ліквідації нерезидента?

Питання 2: Чи допускається використання відомостей з відкритих реєстрів країни реєстрації нерезидента як підстави для такого списання?

Питання 3: Чи необхідно отримувати офіційне підтвердження від компетентних органів іноземної держави щодо ліквідації такого контрагента?

Уточнення: У разі отримання відповідних документів від іноземних органів, чи підлягають вони консульській легалізації або проставленню апостиля?»

Відповідь на питання 1 та 2

Відповідно до пункту 44.1 статті 44 Кодексу для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, інформації, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим цього пункту.

Для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування (п. 44.2 ст. 44 Кодексу).

Правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні визначено Законом України

від 16 липня 1999 року № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996).

Відповідно до статті 1 Закону № 996 первинним документом є документ, який містить відомості про господарську операцію. За змістом цієї ж статті господарська операція це дія або подія, яка викликає зміни в структурі активів та зобов'язань, власному капіталі підприємства.

Бухгалтерський облік та фінансова звітність підприємства відповідно до статті 4 Закону № 996 повинні ґрунтуватися, зокрема, на принципі нарахування, тобто доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.

Відповідно до частини другої статті 8 Закону № 996 питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства та установчих документів.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством, або власник відповідно до законодавства та установчих документів (частина третя ст. 8 Закону № 996).

Частиною п'ятою статті 8 Закону № 996 визначено, що підприємство самостійно, зокрема, визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства, обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з дотриманням єдиних засад, встановлених Законом № 996, та з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних, а також затверджує правила документообороту.

Господарські операції повинні бути відображені в облікових реєстрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені (частина п'ята статті 9 Закону № 996).

Відповідно до частин першої та другої статті 9 Закону № 996 підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

Первинні документи можуть бути складені у паперовій або в електронній формі та повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);

- дату складання;

- назву підприємства, від імені якого складено документ;

- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;

- посади і прізвища (крім первинних документів, вимоги до яких встановлюються Національним банком України) осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;

особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Залежно від характеру господарської операції та технології обробки облікової інформації до первинних документів можуть включатися додаткові реквізити (печатка, номер документа, підстава для здійснення операції тощо).

Первинні документи, складені в електронній формі, застосовуються у бухгалтерському обліку за умови дотримання вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг.

Порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів встановлено Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05.06.1995 за № 168/704, зі змінами.

Наголошуємо, що регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (частина друга статті 6 Закону № 996).

Отже, питання порядку оформлення первинних документів для підтвердження факту здійснення господарської операції та відображення у бухгалтерському обліку операцій із списання дебіторської та кредиторської заборгованостей у взаємовідносинах з нерезидентом, належить до компетенції до Міністерства фінансів України.

Відповідь на питання 3

Відповідно до статті 13 Закону України від 23 червня 2005 року № 2709-IV «Про міжнародне приватне право» (зі змінами) документи, що видані уповноваженими органами іноземних держав у встановленій формі, визнаються дійсними в Україні в разі їх легалізації, якщо інше не передбачено законом або міжнародним договором України.

Відповідно до статті 1 Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів, від 05 жовтня 1961 року (далі – Гаазька Конвенція) остання поширюється на офіційні документи, які були складені на території однієї з Договірних держав і мають бути представлені на території іншої Договірної держави.

Для цілей цієї Конвенції офіційними документами вважаються:

а) документи, які виходять від органу або посадової особи, що діють у сфері судової юрисдикції держави, включаючи документи, які виходять від органів прокуратури, секретаря суду або судового виконавця;

б) адміністративні документи;

с) нотаріальні акти;

д) офіційні свідоцтва, виконані на документах, підписаних особами у їх приватній якості, такі як офіційні свідоцтва про реєстрацію документа або факту, який існував на певну дату, та офіційні і нотаріальні засвідчення підписів.

Відповідно до статті 2 Гаазької Конвенції, кожна з Договірних держав звільняє від легалізації документи, на які поширюється ця Конвенція і які мають бути представлені на її території.

Частина перша статті 3 Гаазької Конвенції встановлює, що єдиною формальною процедурою, яка може вимагатися для посвідчення автентичності підпису, якості, в якій виступала особа, що підписала документ, та, у відповідному випадку, автентичності відбитку печатки або штампу, якими скріплений документ, є проставлення передбаченого статтею 4 апостиля компетентним органом держави, в якій документ був складений.

Отже, за умови, що нерезидент є резидентом країни – учасниці Гаазької Конвенції, з якою укладено міжнародний договір України, його офіційні документи вважатимуться належним чином легалізованими у разі, якщо, вони містять апостиль, та нотаріально засвідчений переклад документу.

У разі, якщо нерезидент є резидентом країни з якою укладено міжнародний договір України та яка не є учасником Гаазької Конвенції, офіційні документи видані компетентним (уповноваженим) органом відповідної країни, вважатимуться належним чином легалізованими за умови наявності консульської легалізації.

«Ситуація: Резидент (фізична особа) придбав корпоративні права іноземної компанії, яка є контрольованою іноземною компанією (КІК). Договір купівлі-продажу корпоративних прав укладено та нотаріально посвідчено 28.08.2025. Внесення відповідних відомостей до державного реєстру країни реєстрації КІК відбулося 03.09.2025.

Питання: З якої дати: 28.08.2025 чи 03.09.2025 слід відлічувати 60 календарних днів як строк для подання Повідомлення про набуття частки у контрольованій іноземній компанії?»

Відповідь: Відповідно до пункту 1 статті 7 Закону України від 23 червня 2005 року № 2709-IV «Про міжнародне приватне право» при визначенні права, що підлягає застосуванню, суд чи інший орган керується тлумаченням норм і понять відповідно до права України, якщо інше не передбачено законом.

Відповідно до пункту 1 статті 334 Цивільного кодексу України право власності у набувача майна за договором виникає з моменту передання майна, якщо інше не встановлено договором або законом.

Згідно з пунктом 1 статті 10 Закону України від 15 травня 2003 року № 755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», якщо документи та відомості, що підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру, внесені до нього, такі

документи та відомості вважаються достовірними і можуть бути використані у спорі з третьою особою.

Контрольованою іноземною компанією визнається будь-яка юридична особа, зареєстрована в іноземній державі або території, яка визнається такою, що знаходиться під контролем фізичної особи – резидента України або юридичної особи – резидента України (пункт 39².1.1 статті 39² Кодексу).

Підпунктом 39².1.2 пункту 39².1 статті 39² розділу I Кодексу передбачено з урахуванням положень цієї статті контролюючою особою є фізична особа або юридична особа – резиденти України, що є прямими або опосередкованими власниками (контролерами) контрольованої іноземної компанії.

Зокрема, іноземна компанія визнається контрольованою іноземною компанією, якщо фізична особа – резидент України або юридична особа – резидент України (далі – контролююча особа):

а) володіє часткою в іноземній юридичній особі у розмірі більше ніж 50 відсотків, або

б) володіє часткою в іноземній юридичній особі у розмірі більше ніж 10 відсотків, за умови що декілька фізичних осіб – резидентів України та/або юридичних осіб – резидентів України володіють частками в іноземній юридичній особі, розмір яких у сукупності становить 50 і більше відсотків, або

в) окремо або разом з іншими резидентами України – пов'язаними особами здійснює фактичний контроль над іноземною юридичною особою.

Підпунктом 39².5.5 пункту 39².5 статті 39² Кодексу визначено, що фізична особа – резидент України або юридична особа – резидент України зобов'язана повідомляти контролюючий орган про:

кожне безпосереднє або опосередковане набуття частки в іноземній юридичній особі або початок здійснення фактичного контролю над іноземною юридичною особою, що призводить до визнання такої фізичної (юридичної) особи контролюючою особою відповідно до вимог цієї статті;

заснування, створення або набуття майнових прав на частку в активах, доходах чи прибутку утворення без статусу юридичної особи;

кожне відчуження частки в іноземній юридичній особі або припинення здійснення фактичного контролю над іноземною юридичною особою, що призводить до втрати визнання такої фізичної (юридичної) особи контролюючою особою відповідно до вимог цієї статті;

ліквідацію або відчуження майнових прав на частку в активах, доходах чи прибутку утворення без статусу юридичної особи.

Повідомлення надсилається до контролюючого органу протягом 60 днів з дня такого набуття (початку здійснення фактичного контролю) або відчуження (припинення фактичного контролю). Форма і порядок надсилання такого повідомлення встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Форма та порядок надсилання до контролюючого органу Повідомлення про набуття (початок здійснення фактичного контролю) або відчуження частки (припинення фактичного контролю) резидентом в іноземній юридичній особі або майнових прав на частку в активах, доходах чи прибутку утворення без статусу юридичної особи затверджені наказом Міністерства фінансів України від 22 вересня 2021 року № 512.

Таким чином, повідомлення про набуття частки у контрольованій іноземній компанії подається протягом 60 календарних днів з дати, визначеної відповідно до законодавства країни реєстрації іноземної компанії, коли резидент України набув корпоративні права або контроль над такою компанією.

«Ситуація: Покупець - неплатник податку на додану вартість придбав та повністю оплатив товар А. Згодом покупець повернув частину товару А, а суму вивільнених коштів попросив зарахувати в рахунок оплати за товар Б.

Питання 1: Чи необхідно на дату повернення товару А скласти розрахунок коригування зі знаком «—» до податкової накладної за товаром А та одночасно скласти нову податкову накладну на постачання товару Б з урахуванням зарахування оплати?

Питання 2: Чи має коригування податкових зобов'язань з ПДВ у цій ситуації здійснюватися в інший спосіб?

Уточнення: Якщо так – який саме?»

Відповідь на питання 1, 2: Правові основи оподаткування ПДВ встановлено розділом V, підрозділами 2 та 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

Згідно з пунктом 201.1 статті 201 Кодексу на дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, уповноваженої платником особи відповідно до вимог Закону України від 5 жовтня 2017 року № 2155-VIII «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», та зареєструвати її в ЄРПН у встановлений Кодексом термін.

Податкова накладна складається на кожне повне або часткове постачання товарів / послуг, а також на суму коштів, що надійшли на рахунок у банку / небанківському надавачу платіжних послуг як попередня оплата (аванс) (пункт 201.7 статті 201 Кодексу).

Відповідно до пункту 192.1 статті 192 Кодексу якщо після постачання товарів / послуг здійснюється будь-яка змінами компенсації їх вартості, включаючи наступний за постачанням перегляд цін, перерахунок у випадках повернення товарів / послуг особі, яка їх надала, або при поверненні постачальником суми попередньої оплати товарів / послуг, суми податкових зобов'язань та податкового кредиту постачальника та отримувача підлягають

відповідному коригуванню на підставі розрахунку коригування до податкової накладної, складеному в порядку, встановленому для податкових накладних, та зареєстрованому в ЄРПН.

Норма пункту 192.1 статті 192 Кодексу не поширюється на випадки, коли постачальник товарів / послуг не є платником ПДВ на кінець звітного (податкового) періоду, в якому був проведений такий перерахунок (пункт 192.2 статті 192 Кодексу).

Зменшення суми податкових зобов'язань платника податку - постачальника в разі зміни суми компенсації вартості товарів / послуг, наданих особам, що не були платниками цього податку на дату такого постачання, дозволяється лише при поверненні раніше поставлених товарів у власність постачальника з наданням отримувачу повної грошової компенсації їх вартості, у тому числі при перегляді цін, пов'язаних з гарантійною заміною товарів або низькоякісних товарів відповідно до закону або договору.

Таким чином, у разі повернення покупцем – неплатником ПДВ частини товару А, суму коштів за який, що вивільнилася внаслідок повернення частини товару А, за домовленістю сторін зараховано в рахунок оплати товару Б, продавець – платник ПДВ зобов'язаний скласти розрахунок коригування на дату фактичного повернення такої частини товару А. Зазначений розрахунок коригування підлягає реєстрації в ЄРПН постачальником.

При цьому податкова накладна за операцією з постачання товару Б складається на дату такого зарахування коштів, якщо вона є першою подією, або на дату фактичного постачання товару Б, якщо постачання товару відбулося раніше.

«Ситуація: Підприємство А отримало від Підприємства Б авансовий платіж за товар № 1 за ціною 10 грн за одиницю на загальну суму 1 000 грн. У подальшому відбулася реорганізація Підприємства А шляхом приєднання до Підприємства В. Після завершення реорганізації Підприємство В як правонаступник Підприємства А здійснює постачання товарів Підприємству Б в рахунок авансу, отриманого Підприємством А до реорганізації. При цьому Підприємство Б бажає отримати замість товару № 1 товар № 2 за ціною 11 грн за одиницю.

Питання 1: Чи має право Підприємство В як правонаступник Підприємства А скласти розрахунок коригування на зміну номенклатури товарів до податкової накладної, складеної Підприємством А на суму авансу Підприємства Б?

Питання 2: Чи може Підприємство В не складати нову податкову накладну при постачанні товару № 2 в рахунок авансу за товар № 1, отриманого Підприємством А до приєднання до Підприємства В?

Уточнення: Чи не втратить Підприємство Б право на податковий кредит за податковою накладною, складеною Підприємством А?»

Відповідь на питання 1, 2: Наявна у питаннях та уточненнях до них інформація є недостатньо для надання на них відповіді. З метою отримання ґрунтовної відповіді на порушені питання платнику податку необхідно звернутися до контролюючого органу із відповідним зверненням, у порядку, встановленому статтею 52 Кодексу, яке міститиме детальний опис та обставини щодо здійснених ними операцій.

«Ситуація: У Підприємства проведено позапланову документальну перевірку з підстав, визначених п. 78.1.8 Податкового кодексу України, щодо показника рядка 21 податкової декларації з ПДВ. Перевірка здійснювалася за даними, задекларованими у декларації за 09/2025. Фактичний період проведення перевірки – 11/2025, результати перевірки оформлено у 12/2025 шляхом прийняття податкового повідомлення-рішення (ППР).

У ході документальної перевірки на вимогу представників контролюючого органу у 11/2025 було проведено інвентаризацію товарів, за результатами якої виявлено нестачу товарів. Зазначені товари були списані, а за сумами вхідного податкового кредиту за такими товарами нараховано умовні податкові зобов'язання відповідно до вимог п. 198.5 ПКУ. Підприємством складено та зареєстровано зведену податкову накладну типу «1» з причиною невидачі покупцю «13» («використання в негосподарській діяльності»). Зазначену зведену податкову накладну включено до рядка 4.1 податкової декларації з ПДВ за 11/2025, у зв'язку з чим зменшено значення рядка 21 декларації за 11/2025.

Питання 1: Чи правомірно Підприємство діяло у зазначеній ситуації?

Питання 2: У разі отримання у 12/2025 узгодженого податкового повідомлення-рішення за формою «В4» (зменшення від'ємного значення), чи зобов'язане Підприємство відобразити показники такого ППР у рядку 16.3 податкової декларації з ПДВ за 12/2025?

Уточнення: Чи не призведе відображення такого ППР до подвійного зменшення показника рядка 21 з урахуванням того, що умовні податкові зобов'язання з ПДВ вже були включені до декларації за 11/2025?»

Відповідь: У пункті 44.1 статті 44 Кодексу визначено, що для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, інформації, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено в законодавстві.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені в абзаці першому пункту 44.1 статті 44 Кодексу.

Відповідно до підпунктів «а» і «б» пункту 185.1 статті 185 Кодексу об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів / послуг,

місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 Кодексу.

У разі здійснення операцій відповідно до пункту 198.5 статті 198 Кодексу база оподаткування за необоротними активами визначається, виходячи з балансової (залишкової) вартості, що склалася станом на початок звітного (податкового) періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів – виходячи із звичайної ціни), а за товарами / послугами – виходячи з вартості їх придбання (пункт 189.1 статті 189 Кодексу).

Відповідно до підпункту «г» пункту 198.5 статті 198 Кодексу платник податку зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання, виходячи з бази оподаткування, визначеної відповідно до пункту 189.1 статті 189 Кодексу, та скласти не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду і зареєструвати в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) у терміни, встановлені у Кодексі для такої реєстрації, зведену податкову накладну за товарами / послугами, необоротними активами, придбаними / виготовленими з ПДВ (для товарів / послуг, необоротних активів, придбаних або виготовлених до 01 липня 2015 року, – у разі якщо під час такого придбання або виготовлення суми податку були включені до складу податкового кредиту), у разі якщо такі товари / послуги, необоротні активи призначаються для їх використання або починають використовуватися в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку.

З метою застосування пункту 198.5 статті 198 Кодексу податкові зобов'язання визначаються за товарами / послугами, необоротними активами:

придбаними для використання в неоподатковуваних операціях – на дату їх придбання;

придбаними для використання в оподатковуваних операціях, які починають використовуватися в неоподатковуваних операціях, – на дату початку їх фактичного використання, визначену в первинних документах, складених відповідно до Закону № 996.

У разі якщо на момент перевірки платника податку контролюючий орган в акті вибіркової (часткової) інвентаризації, проведеної платником податку на вимогу такого органу, виявив нестачу придбаних таким платником товарів (крім випадку, якщо така нестача обумовлена знищенням внаслідок дії обставин непереборної сили, що підтверджується відповідно до законодавства), для цілей, передбачених у розділі V Кодексу, такі товари вважаються використаними платником податку в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку (абзац десятий пункту 198.5 статті 198 Кодексу).

Відповідно до пункту 201.1 статті 201 Кодексу на дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на

кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, уповноваженої платником особи відповідно до вимог Закону України від 05 жовтня 2017 року № 2155-VIII «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», зі змінами, та зареєструвати її в ЄРПН у встановлений у Кодексі термін.

Строки для реєстрації податкових накладних / розрахунків коригування до податкових накладних у ЄРПН визначені у пункті 201.10 статті 201, пункті 89 Кодексу.

Згідно з пунктом 58.1 статті 58 Кодексу контролюючий орган надсилає (вручає) платнику податків ППР, зокрема якщо за результатами перевірки контролюючий орган установив факт завищення розміру задекларованого від'ємного значення, у тому числі суми ПДВ, розрахованої платником податків відповідно до розділу V Кодексу.

Порядок надіслання контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2015 № 1204, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22.01.2016 за № 124/28254, зі змінами (далі – Порядок № 1204).

Відповідно до Порядку № 1204 контролюючий орган складає ППР за формами, зокрема:

«В4» – у разі зменшення від'ємного значення суми ПДВ (пункт 2 розділу II Порядку № 1204).

Правила оскарження рішень контролюючих органів визначено у статті 56 Кодексу.

Відповідно до підпункту 5 пункту 4 розділу V Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 28.01.2016 № 21, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29.01.2016 за № 159/28289, зі змінами, сума збільшення / зменшення від'ємного значення, узгоджена за результатами перевірки контролюючого органу, у звітному (податковому) періоді, на який припадає день узгодження ППР, враховуючи процедури адміністративного оскарження відповідно до статті 56 Кодексу, вказується у рядку 16.3 декларації з обов'язковим заповненням таблиці «Збільшено / зменшено залишок від'ємного значення за результатами перевірки контролюючого органу на підставі ППР та/або уточнюючого розрахунку».

Узгодженим відповідно до статті 56 Кодексу вважається ППР, стосовно якого закінчилась процедура адміністративного оскарження або судове рішення відповідно до вимог Кодексу адміністративного судочинства України і яке набрало законної сили.

Правові основи функціонування Системи електронного адміністрування податку на додану вартість (далі – СЕА ПДВ) регулюються статтею 200¹ Кодексу та регламентуються Порядком електронного адміністрування податку на додану вартість, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 569 (далі – Порядок № 569).

Згідно з пунктом 200¹.3 статті 200¹ Кодексу платник податку має право зареєструвати податкові накладні та/або розрахунки коригування в ЄРПН на суму податку ($\sum_{\text{Накл}}$), обчислену за формулою зазначеною у цьому пункті.

Так, при обрахунку суми, на яку платник може зареєструвати податкову накладну / розрахунок коригування в ЄРПН (далі – показник $\sum_{\text{Накл}}$), враховуються: суми ПДВ, обраховані, виходячи з обсягу постачання товарів / послуг, зазначеного платником податку у податковій звітності з ПДВ, поданій за відповідні звітні періоди; суми ПДВ, зазначені у податкових накладних / розрахунках коригування, які зареєстровані в ЄРПН за операціями з постачання товарів / послуг, здійсненими платником податку протягом відповідних звітних періодів; суми податкових зобов'язань із ПДВ, задекларовані платником до сплати в бюджет (з урахуванням уточнюючих розрахунків); та суми поповнення основного рахунку в СЕА ПДВ.

Обрахунок показника $\sum_{\text{Накл}}$ та його складових здійснюється відповідно до алгоритмів, розроблених з урахуванням вимог відповідних норм Кодексу та Порядку № 569, які регламентують функціонування СЕА ПДВ.

Щодо питання 1

У разі встановлення нестачі товарно-матеріальних цінностей такі товари вважаються використаними платником податку в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку, та у такого платника податків виникає обов'язок щодо складання зведеної податкової накладної, відповідно до вимог пункту 198.5 статті 198 Кодексу та реєстрації її в ЄРПН у терміни, визначені в абзаці сімнадцятому пункту 201.10 статті 201 Кодексу.

Наявність узгодженого за результатами перевірки ППР за формою «В4» не звільняє платника податків від складання податкової накладної та реєстрації її в ЄРПН у терміни, визначені в абзаці сімнадцятому пункту 201.10 статті 201 Кодексу.

Щодо питання 2

Суму, визначену у ППР за формою «В4», зокрема суму зменшення від'ємного значення ПДВ, узгоджену за результатами перевірки контролюючого органу, необхідно відображати у рядку 16.3 декларації за той звітний (податковий) період, на який припадає день узгодження ППР, враховуючи процедури адміністративного та судового оскаржень відповідно до статті 56 Кодексу.

Водночас у такій декларації необхідно заповнити таблицю «Збільшено / зменшено залишок від'ємного значення за результатами перевірки контролюючого органу на підставі ППР та/або уточнюючого розрахунку».

«Ситуація: Щодо оновлення функціоналу в Електронному кабінеті платника.

У розділі СЕА ПДВ тепер в обов'язковому порядку необхідно зазначати дату операції. При цьому період операції не може перевищувати 31 календарний день. Таке обмеження є зайвим та створює додаткові незручності в роботі.

У разі якщо в обраному періоді відсутні рухи, платник бачить лише суми ліміту, без деталізації операцій. Для перегляду операцій за інший період необхідно щоразу формувати новий запит, доки не буде обрано період з наявними оборотами.

Раніше поля «Дата операції» та «Дата документа» за замовчуванням були порожніми, що дозволяло платнику самостійно застосовувати фільтри без обмеження періоду та зручно переглядати інформацію за будь-який проміжок часу.

Питання: Чи планується внесення змін до функціоналу Електронного кабінету платника з метою скасування або розширення обмеження щодо періоду відбору операцій у розділі «СЕА ПДВ»?»

Відповідь: Наразі не планується внесення змін до функціоналу Електронного кабінету платника з метою скасування або розширення обмеження щодо періоду відбору операцій у розділі «СЕА ПДВ».

«Ситуація: Щодо проблем з відстеженням даних Реєстру митних декларацій в Електронному кабінеті платника.

У разі якщо дата документа митної декларації припадає на період з 01.11.2025 по 30.11.2025, система дозволяє здійснити відбір транзакцій лише за період тривалістю не більше 31 календарного дня. При виборі періоду транзакцій з 01.11.2025 по 01.12.2025 відображаються митні декларації, дата документа яких 30.11.2025, але які були відображені в Електронному кабінеті вже 01.12.2025.

Водночас у грудні застосувати аналогічний підхід неможливо, оскільки календарний місяць містить 31 день. У результаті митні декларації з датою документа 31.12.2025 не потрапляють до вибірки транзакцій узагалі.

Питання: Чи планує ДПС доопрацювання функціоналу Реєстру митних декларацій в Електронному кабінеті платника з метою забезпечення можливості відбору даних за датою документа без обмеження періоду до 31 календарного дня?»

Відповідь: Питання адміністрування Реєстру митних декларацій належить до компетенції Державної митної служби України.

«Ситуація: Щодо порядку заповнення Звіту про контрольовані іноземні компанії, а саме рядків 25–26 у разі звільнення скоригованого прибутку КІК від оподаткування.

Відповідно до наданих ДПС роз'яснень щодо порядку заповнення Звіту, у разі звільнення скоригованого прибутку КІК від оподаткування рядки 25–26 не підлягають заповненню. Водночас при поданні Звіту електронна форма видає помилку та вимагає обов'язкової синхронізації показників у зазначених рядках.

Питання: Чи є коректним з методологічної точки зору заповнення всіх рядків 25–26 Звіту про КІК з подальшим відображенням суми звільненого від оподаткування скоригованого прибутку у рядку 27?

Уточнення: Спроби зазначити в рядках 25–26 нульові значення призводять до відмови у прийнятті Звіту. У зв'язку з цим виникає висновок, що з урахуванням поточної технічної реалізації електронної форми Звіту на сьогодні фактично вимагається заповнення всіх рядків 25–26, а у разі звільнення скоригованого прибутку – відображення суми звільнення у рядку 27.»

Відповідь: Наказом Міністерства фінансів України від 25.08.2022 № 254 затверджено форму Звіту про КІК, скорочену форму Звіту про КІК та Порядок заповнення Звіту про КІК, скороченої форми Звіту про КІК і подання до контролюючого органу.

Форма Звіту та Порядок заповнення Звіту визначають назви граф та порядок їх заповнення. Графи Звіту, що містять показники для декларування підлягають заповненню.

Підпунктом 39².4.3 пункту 39².4 статті 39² Кодексу визначено, що у разі, якщо прибуток КІК звільняється від оподаткування відповідно до положень цього пункту, контролююча особа звільняється від обов'язку розраховувати скоригований прибуток КІК відповідно до положень підпункту 39².3.2 пункту 39².3 статті 39² Кодексу.

Пунктом 25 розділу II Порядку заповнення Звіту визначено, що у графах 25.1 – 25.3 відображається розрахунок скоригованого прибутку КІК, який здійснюється контролюючою особою на підставі фінансової звітності КІК із застосуванням особливостей, встановлених підпунктом 39².3.2 пункту 39².3 статті 39² Кодексу.

Розрахунок скоригованого прибутку КІК здійснюється окремо по кожній КІК.

У графі 25.1 зазначається фінансовий результат до оподаткування КІК відповідно до даних її неконсолідованої фінансової звітності, складеної за звітний календарний рік (якщо звітний рік не відповідає календарному року – за періоди, що закінчуються у відповідному календарному році) відповідно до стандартів бухгалтерського обліку, що застосовуються КІК, та строків для підготовки такої звітності у відповідній іноземній юрисдикції.

У разі якщо згідно із законодавством іноземної юрисдикції податкового резидентства КІК не передбачено обов'язку складання фінансової звітності, контролююча особа повинна забезпечити складання фінансової звітності КІК відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності.

Графа 25.1 є обов'язковою до заповнення, містить числове поле, додатне або від'ємне значення або «нуль».

У графі 25.2К зазначається сума коригування фінансового результату до оподаткування КІК, що дорівнює показнику рядка 03 додатка К до Звіту. Містить числове поле, додатне або від'ємне значення або «нуль».

У графі 25.3 зазначається скоригований прибуток КІК, що є підсумком граф 25.1 та 25.2К Звіту. Містить числове поле, додатне або від'ємне значення або «нуль».

У разі, якщо у графі 27 проставлено значення більше нуля, то у графах 25.1 – 25.3 може зазначатися значення «нуль».

Відповідно до пункту 27 розділу II Порядку заповнення Звіту у графі 27 зазначається прибуток КІК, звільнений від оподаткування.

Пунктом 26 розділу II Порядку заповнення Звіту визначено, що у графі 26 Звіту зазначається розмір прибутку, що включається до складу загального оподаткованого доходу контролюючої особи/є об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств (графа 25.3 x графу 17.1/100). У разі, якщо у графі 25.3 проставлено значення нуль, то графа 26 може містити значення «нуль».

Таким чином, у разі звільнення від оподаткування скоригованого прибутку КІК рядки 25 – 26 Звіту можуть містити значення «нуль» та у рядку 27 Звіту відображається сума звільненого від оподаткування прибутку КІК.

20.01.2026